

Det gode fag

Lenge har det handlet mest om organisering og rammeverk. Vi har fått nye helselover, fastlegeordning og sykehusreform. Nå vil vi snakke fag. Utposten har tidligere, i serien «Den allmennmedisinske karaffel», invitert kolleger til å beskrive de faglige mulighetene og utfordringene som følger av fastlegereformen med størst vekt på samfunnsmedisinske problemstillinger. I dette nummeret går vi tettere på den allmennmedisinske virkeligheten slik den leves og formes. To kolleger gir oss innblikk i sin praksishverdag. Pernille Nylehn i Hjelmeland beskriver en travel arbeidsdag som kommunelege etterfulgt av legevakt i en liten kommune. Tellef Fossli i Nissedal har virkeliggjort sine faglige visjoner og etablert en frittstående praksis basert på KOPF-idealet (Kontinuerlig, Omfattende, Personlig og Forpliktende). Nylehn fyller en tradisjonell kommunelegerolle med seg selv på beste vis, Fossli går egne veier i en viss grad av protest mot den samme rollen. Felles for dem er likevel den faglige selvutlliten, arbeidsgleden og kreativiteten i møtet med den enkelte pasient. Felles for dem er også at de lever og arbeider i distrikt langt fra sykehus. Deres bidrag kan – i tillegg til de allmenngyldige faglige momentene – leses som offensive innlegg i en distriktsmedisinsk debatt der vi til nå har hørt mest om alt som går dårlig.

«Det har vore jobba mykje med kvalitetssikring av legetenester (...), men det hjelper lite når fundamentet ikkje er på plass», sier Fossli. Vi presenterer i dette nummeret «Sju teser for allmennmedisin» formulert av Norsk selskap for allmennmedisin (NSAM). Tesene oppsummerer en tenke- og skrive dugnad initiert av NSAM for snart to år siden og kan leses både som en beskrivelse av den allmennmedisinske «state of the art» og som et fagpolitisk manifest, fundament om man vil. Når Utposten velger å bringe tesene ut til sine lesere er det fordi vi tror NSAM med dette har utstedt et gullkantet verdipapir som kan omsettes i tillit utad og faglig utvikling innad.

Elisabeth Swensen

Der nordlyset har farger

Utpostens julebilag er en fortelling fra fagets nære historie. Da den nyutdannede legen Karl Rygh Swensen (1918–1995), oppvokst ved Mjøsa, skulle søke jobb i 1947, ble det til salgs en privatpraksis i en liten stasjonsby på Østlandet. «Kjøper du denne praksisen blir du vel bundet her det meste av livet» tenkte han. «Denne tanken huet meg lite.» Så dro han til Kautokeino. Han ble nordpå i 16 år som distriktslege. «Der nordlyset har farger. En søring-doktors minner» ble utgitt på eget forlag i 1989, først og fremst med tanke på venner og familie. Utpostens redaksjon tror at det er langt flere enn familien som vil ha glede av disse nedtegnelsene. Karl Rygh Swensen, «Kalle» blant venner, skriver om et legeliv preget av eventyrlyst, pågangsmot, fag-

lig nysgjerrighet og en stor kjærighet til det folket han etter hvert lærte å kjenne. Han var i tillegg en habil fotograf og laget to kortfilmer i løpet av tiden i Finnmark: «Filmen om ekinokokksykdommen» basert på funn av ekinokokksykdom med rein som mellomvert, og «Den gamle konen og den dovne piken», gjenfortelling av et samisk sagn.

Utpostens redaksjon takker Karl Rygh Swensens etterlatte for tillatelse og hjelp til å utgi boken som julebilag til våre lesere.

Elisabeth Swensen